

Stevige kritiek Raad van State op plan voor publiek warmtenet

Cor de Horde
Den Haag

De Raad van State (RvS) is zeer kritisch op een wetsvoorstel om alle warmtenetten onder te brengen bij publieke eigenaren. De voornaamste adviseur van de regering vindt dat demissionair minister Rob Jetten (Klimaat) het voorstel moet aanpassen voordat hij het naar de Tweede Kamer stuurt.

De RvS heeft meerdere punten van kritiek op de wet, die het mogelijk moet maken om het warmtenet versneld aan te leggen. Zo'n netwerk — in de volksmond stadsverwarming genoemd — kan oude woningen verwarmen die niet optimaal geïsoleerd zijn zodat de gasaansluiting kan verdwijnen. Jetten wil dat huishoudens van het gas af gaan in het kader van de klimaatdoelstellingen. Stadsverwarming werkt doorgaans met restwarmte uit bijvoorbeeld de industrie.

Volgens Jetten kunnen alleen publieke netbedrijven een snelle uitbreiding realiseren. Momenteel is ongeveer 90% van deze netten in handen van commerciële energiebedrijven, zoals Eneco en Vattenfall. Die reageerden furieus toen het kabinet anderhalf jaar geleden het wetsvoorstel presenteerde.

In hun kritiek krijgen ze nu steun van de Raad van State. Die begrijpt de wens om gemeenten meer regie te geven over waar en wanneer er stadswarmte wordt aangelegd. Maar waarom warmtebedrijven daarvoor per se voor meer dan 50% in publieke handen moeten zijn, blijkt volgens de Raad onvoldoende uit het voorstel. Een goede toelichting is wel noodzakelijk, omdat de eigendomseis anders in strijd kan zijn met Europese wetgeving.

Gemeenten mogen straks tal van eisen opleggen bij de aanleg van

een nieuw warmtenet. Daarmee rijst de vraag of een privaat bedrijf dat zich aan deze eisen houdt, dat net niet net zo goed kan realiseren. 'Het is de vraag of het vitale karakter van een voorziening zich zonder meer dient te vertalen in de keuze voor publieke sturing via een publiek meerderheidsbelang', is te lezen in het advies.

Daarbij merkt de Raad van State op dat het begrip 'publiek belang' nogal ruim is. Warmtenetten kunnen een mooie inkomstenbron zijn voor de gemeentekas, en die is ook publiek. 'Dit kan echter conflicteren met andere (ook onderling niet parallelle) belangen, zoals het belang om tijdig investeringen te doen in uitbreiding of onderhoud van collectieve warmtesystemen, het belang om tijdig te verduurzamen of het belang van de verbruiker bij betaalbare levering van warmte', zo formuleert de Raad de dilemma's. Dat publieke bedrijven warmtenetten zullen aanleggen die onrendabel zijn, wil er bij de RvS ook niet in. 'Deelnemende overheden kunnen zich niet een structureel verliesgevend warmtebedrijf permitteren.'

Andere bezwaren gaan over de tarieven. Momenteel is de prijs van stadswarmte gekoppeld aan de gasprijs. De Raad van State zegt te begrijpen dat dat niet vol te houden is als het gas verdwijnt. Maar het alternatief uit het wetsvoorstel stelt de Raad niet gerust. Er staat dat de tarieven kostendekkend zijn en dat netbedrijven geen te grote winsten mogen maken. 'Niet te veel betalen is echter niet hetzelfde als betaalbare tarieven voor verbruikers', luidt de kritiek.

Want sommige netten zijn erg duur om aan te leggen. Zeker als meerdere wijkbewoners niet willen meedoen, bestaat het risico dat de prijs per aansluiting hoog wordt. Het wetsvoorstel stelt weliswaar dat er soms publiek geld nodig is, maar er staat niet duidelijk in of dat geld bestemd is voor het betaalbaar houden van de tarieven.

In een reactie op X schrijft Jetten dat de Raad van State de wet in de kern wel steunt, en dat hij 'direct aan de slag gaat' met de gevraagde 'extra onderbouwing'.

In Kenia wordt plastic verzameld

INDUSTRIE

Top in O wereldp dichterl

➔ VN-lidstaten beloven 2025 plasticverdrag te sluiten

➔ De splijtzwam wordt gecontroleerd door productiebeperkingen

➔ Onder meer Saoedi-Arabië, Iran en China verzetten zich

David Kabel
Amsterdam

Zo'n 3500 deelnemers, onder wie wetenschappers en milieuactivisten, zijn deze week in Ottawa voor de plastic top. Als het lukt tot een verdrag komen over het verminderen van plasticvervuiling, is het de meest significant komst op het gebied van milieubescherming sinds het Parijsakkoord uit 2015. Tot nu toe hebben 195 landen zich aan een maximale opwarming van 1,5 graad.

Maar er wacht de onderhandeling van een enorme kluit. Het VN-plasticverdrag moet de productie en het gebruik als het ware van plastic moeten omvatten. De staatsvertegenwoordigers van de verschillende landen overleggen van het akkoord lopen ver uiteen.

De poging om een mondiaal verdrag te bereiken over plasticvervuiling volgt op eerdere pogingen van de Verenigde Naties in 2015. Toen beloofden alle lidstaten vóór de zomer een juridisch bindende afspraak te maken over de duidelijke kaders zijn voor bedrij-

Zeker als meerdere wijkbewoners niet meedoen, kan de prijs per aansluiting hoog worden

